

Esietendus
21. IX 1940

Homme algab ooperihooaeg

Estonias „Don Carlosega“

Pilte „Don Carlos'est“. Vasakul Don Carlos (Martin Taras) ja kuninganna Elisabeth (Ida Loo-Talvari); paremal: suurinkvisiitor (Jaan Villard) ja kuningas Philipp II (Benno Hansen)

Giuseppe Verdi paljude hiilgavate ooperite kõrval, mida vahet pidamata mängitakse maailma muusikalavadel, on „Don Carlos“ millegipärast jäänud kuidagi tagaplaanile, ilmudes vaid võrdlemisi harva lavale. See saatus on tal täiel määral teenimata, kuna „Don Carlos“ on teos, mis otse pulbitseb ehtverdilikest viisest ja on täis haaravat muusikalist ilu. Verdi esineb selleski ooperis oma täies meisterlikkuses, andes lauljalegi äärmiselt tänulikke ülesandeid.

Verdi homme esietendatav ooper tutvustab meid Flandria vabaduspüüetega kuningas Philipp II ajal, millede edustajaiks ooperi libretto järgi on Philippi poeg, troonipärija Don Carlos ja selle sõber markii Posa, keda me tunneme juba Schilleri „Don Carlosest“. Aga flaamlaste ülestõusmine sünnib liig vara ja on liig nõrgalt ette valmistatud. Seetõttu saab Philipp II Flandria vabaduspüüetega kergesti hakkama ja ta ohvritena langevad niihästi markii Posa kui ka Don Carlos ise. Võrdlemisi suurt osa mängib ooperis aga ka armuintrig, mis keerleb kuninga, ta poja ning kuninganna vahel, kes enne oli kihlatud

Don Carlosega. Sellesse kolmnurka segab vahele printsess Eboli, kes ei ole ükskõikne Don Carlose suhtes.

Eino Uuli oma lavastuses on püüdnud rõhutada sotsiaalset motiivi, nii et armuintrig esineb kõrvalteemana. Selles suhtes „Estonia“ lavastus läheb lahku Lääne-Euroopas traditsiooniks saanud, kus tuuakse esiplaanile eespool nimetatud „kolmnurk“.

Esietendusel on osad jaotatud järgmiselt: Philipp II — Benno Hansen; kuninganna Elisabeth — Ida Loo-Talvari, Don Carlos — Martin Taras, markii Posa — Vootele Veikat, printsess Eboli — Niina Loona, suurinkvisiitor — Jaan Villard. Peale selle õukonna daame ja härrasid, heroldeid, surmamõistetuid, inkvisiitoreid, paaže, timukasulaseid jne. Lavapildid on Voldemar Haas'ilt, kostüümid Silvia Leitult. Kontsertmeistriks on P. P. Lüdigi, koori on välja õpetanud Tiiu Targama, kuna muusikaliine üldjuhatus on Raimund Kulli käes. Peaproovil oli võimalik veenduda, et „Don Carlos“ on naudinguks niihästi kõrvale kui ka silmale.